

Терон К.Ю.,
студентка групи МВ-3 ФНБПМВ
Пасічник А.М.,
асистент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державний університет «Житомирська політехніка»

ВІЗОВИЙ РЕЖИМ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАКТИКИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Візовий режим становить фундаментальний елемент державного регулювання міграційних процесів та виступає ключовим інструментом забезпечення національної безпеки держави. Правова природа візового режиму має комплексний характер та охоплює норми як національного права, так і міжнародного. На національному рівні візовий режим регулюється конституційними нормами, законами та підзаконними актами, які встановлюють порядок оформлення віз, підстави для їх видачі та відмови, категорії віз, термін їх дії.

Аналіз чинного візового законодавства України розкриває комплексний огляд правового регулювання візових відносин і демонструє як досягнення, так і проблеми правової бази.

Візове законодавство України характеризується багаторівневою структурою, що включає конституційні положення, міжнародні договори, закони та підзаконні акти. Конституційні положення щодо захисту кордонів та регулювання правового статусу іноземців становлять базову основу для розвитку візового законодавства [2]. Міжнародно-правова складова візового законодавства представлена низкою двосторонніх та багатосторонніх угод про взаємні поїздки громадян, які визначають деталі візових режимів з різними державами.

Ефективність базового Закону «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», який вступив у дію 25 грудня 2011 р., підтверджується його здатністю забезпечити належне регулювання візових відносин в умовах динамічно-мінливого міжнародного середовища. Закон встановлює чіткі підстави для в'їзду іноземців в Україну, визначає їхні права та обов'язки, а також передбачає порядок застосування обмежувальних заходів. Ще одним позитивним аспектом Закону є наявність механізму судового захисту прав іноземців та можливість оскарження рішення про відмову у видачі візи.

Ефективність нормативно-правової бази у сфері протидії нелегальній міграції та візовому шахрайству підтверджується наявністю механізмів виявлення та припинення порушень візового режиму [1, с. 82-89]. Законодавство передбачає відповідальність за подання неправдивої інформації під час оформлення візи, встановлює підстави для анулювання візи та передбачає інші санкції щодо порушників. Водночас, потребують посилення механізми міжвідомчої координації у розслідуванні візових порушень.

Правове забезпечення безвізового режиму з Європейським Союзом демонструє здатність України привести своє внутрішнє законодавство у відповідність до міжнародних стандартів [3, с. 260]. Виконання вимог Плану дій з візової лібералізації значно оновило нормативно-правову базу у сферах прикордонного контролю, міграції та безпеки документів. Подальше законодавство має забезпечити сталість досягнутих результатів.

Візовий режим України включає кілька важливих практик управління та контролю міграції. Вони включають ефективний контроль за в'їздом і перебуванням іноземців.

Одним з найважливіших аспектів є візовий контроль, який здійснюється прикордонними службами та місцевими органами влади [3, с. 260]. Цей контроль включає перевірку документів та визначення законності перебування іноземця. Крім того, в Україні застосовуються різні типи віз, кожен з яких має свої специфічні вимоги та умови. До них належать туристичні, робочі, спеціальні та дипломатичні візи.

Ще одним важливим елементом сучасної візової політики України є електронне оформлення віз [4]. Вони значно спрощують процес подачі документів та скорочують час очікування на отримання візи, роблячи процедуру більш зручною для іноземців. Міжнародні угоди, підписані Україною, також відіграють важливу роль у візовому режимі. Завдяки цим угодам громадяни країн-учасниць користуються спрощеними візовими умовами, що сприяє зміцненню міжнародних відносин.

Україна також надає візову інформацію через свій офіційний веб-сайт та інформаційні центри. Це полегшує громадянам та іноземцям розуміння візових вимог та процедур, сприяючи формуванню більш прозорої та зрозумілої візової

політики. Важливо зазначити, що візовий режим в Україні постійно вдосконалюється відповідно до мінливої міжнародної ситуації та внутрішніх потреб.

Отже, дослідження візового режиму України демонструє комплексний характер правового регулювання міграційних процесів, що поєднує національні та міжнародні нормативно-правові засади. Визначено, що ефективність візового законодавства забезпечується багаторівневою системою нормативних актів, включаючи конституційні положення, міжнародні договори та спеціалізовані закони. Ключовими досягненнями у сфері візової політики є впровадження механізмів електронного оформлення віз, розвиток системи прикордонного контролю, гармонізація законодавства відповідно до європейських стандартів та забезпечення прозорості візових процедур. Водночас, існує потреба в подальшому вдосконаленні міжвідомчої координації та механізмів протидії нелегальній міграції. Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні адаптації вітчизняного законодавства до міжнародних вимог, розробці ефективних стратегій управління міграційними процесами та забезпеченні національної безпеки в контексті лібералізації візових режимів.

Список використаних джерел:

1. Олексів О. Правові засади регулювання візових відносин між Україною та Європейським Союзом. *Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 36 (2). С. 82–89.
2. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Закон України від 24.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (дата звернення 1.12.2024)
3. Сопільник Р. Л., Ковалів, М. В., Єсімов, С. С. та ін. *Міграційне право України: навч. посіб.* Львів: СПОЛОМ, 2023. 260 с.
4. e-Віза. URL: <https://mfa.gov.ua/consul/foreigners/entry-and-stay/e-visa> (дата звернення: 1.12.2024).